

Posudek konzultanta
na rigorózní práci Mgr. Radky Jonášové
na téma
„Aktuální problémy nepodmíněného trestu odnětí svobody“

Předložená rigorózní práce se zabývá vybranými otázkami výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody. Autorka se v ní orientovala jednak na ty, které tvoří tradiční problémy vězeňství (např. problémy časového hlediska trestu odnětí svobody, diferenciacie věznic), a jednak na takové, které představují nejpálčivější problémy současného českého vězeňského systému (zejména zaměstnávání odsouzených, přeplněnost věznic, problémy vězeňského personálu, ale i problémy spojené s podmíněným propuštěním odsouzeného).

Smyslem práce, jak autorka v jejím úvodu předestírá, je zamyslet se nad podstatou trestu odnětí svobody a jeho efektivitou, upozornit na jeho slabá místa a navrhnout některá řešení, která by umožnila zdokonalit výkon tohoto trestu.

Tomuto základnímu zaměření autorka podřídila systematiku celé práce. Rámec výkladu jednotlivých otázek výkonu trestu odnětí svobody tvoří úvaha o povaze trestu a různých pojetích jeho účelu. Východiskem pro hlubší rozbor otázek výkonu trestu je i pojednání o počátcích výkonu trestu odnětí svobody v Evropě a ve světě a stručná charakteristika hlavních vývojových fází tohoto trestu na našem území. Problémy odnětí svobody de lege lata pak autorka uvozuje vymezením podstaty tohoto trestu a jeho místa v systému trestů. V návaznosti na to se podrobněji věnuje jedné z nejdůležitějších otázek úpravy výkonu trestu, a sice jeho vnější a vnitřní diferenciaci. Rozhodující těžiště práce je možno spatřovat v následující kapitole, v níž jsou zkoumány programy zacházení, rozdílné délky trvání trestu a s tím spjaté penologické problémy, zaměstnávání odsouzených, specifické způsoby zacházení se zvláštními kategoriemi odsouzených a ochranné léčení ve výkonu trestu odnětí svobody. Autorka nepominula ani problematiku podmíněného odsouzení, kterému se věnuje v poslední kapitole práce.

S probíranými otázkami se autorka seznámila důkladným studiem širokého okruhu tuzemské literatury a statistických dat. Jednotlivé zkoumané problémy navíc ověřila a v práci demonstrovala na konkrétních podmínkách výkonu trestu odnětí svobody ve věznici Valdice.

Práce poskytuje přehled o nejdůležitějších problémech českého vězeňství. Její přínos spočívá především ve zmapování konkrétních projevů těchto problémů v jednotlivém vězeňském zařízení. Nadto práce obsahuje i některá doporučení pro praxi (např. v rámci výkladu o výkonu doživotních trestů na str. 64 autorka doporučuje provést změny v režimu výkonu tohoto trestu, pomocí nichž by bylo možno zvýšit šance odsouzených na reintegraci do společnosti) a několik námětů de lege ferenda (srov. zejména návrh na zavedení obligatorního dohledu při podmíněném propuštění recidivistů a osob vykonávajících dlouhodobé tresty na str. 106 a násl., kritiku vnější diferenciacie na str. 117 aj.).

V práci jsem nenašla věcná pochybení. Některé dílčí závěry, k nimž autorka v práci dospívá, je sice možno považovat za diskutabilní, je to však z velké části způsobeno i

spornou povahou otázek, jichž se týkají. Za takový lze označit např. závěr na str. 15 práce, že účel trestu podle platné právní úpravy odpovídá smíšenému pojetí.

Posuzovaná práce je solidním zpracováním dané problematiky. Svědčí o schopnosti autorky k samostatné tvůrčí práci a je proto způsobilým podkladem pro obhajobu.

Při obhajobě by autorka mohla blíže objasnit:

- 1) v jakém směru by se měl lišit režim dohledu při podmíněném propuštění od toho, který je ukládán v rámci podmíněného odsouzení (viz str. 107 práce),
- 2) jak by měla vypadat klasifikace odsouzených založená na hodnocení rizik a potřeb (viz str. 117 práce).

JUDr. Marie Vanduchová, CSc.

V Praze dne 10.10. 2007